

Protokół
XXV posiedzenia plenarnego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w dniu 10 grudnia 2020 roku

I. Otwarcie posiedzenia i powitanie gości

Prof. Z. Marciniak przywitał członków Rady Głównej oraz zaproszonych gości.

II. Przyjęcie porządku obrad

Rada jednogłośnie przyjęła porządek obrad.

III. Informacja dyrektorów departamentów MNiSW o zmianach w systemie szkolnictwa wyższego i nauki w 2020 r.:

Prof. Z. Marciniak podziękował dyrektorom za przyjęcie zaproszenia do wygłoszenia referatów i zauważył, że staje się to tradycją grudniowych posiedzeń Rady.

Dyr. J. Oliwa, z Departamentu Budżetu i Finansów, poinformował, że ustawa budżetowa z dnia 14 lutego 2020 r. na 2020 r. zakładała nakłady na szkolnictwo wyższe i naukę na poziomie 31,1 mld zł – 1,31% PKB, w tym 27,2 mld zł z budżetu krajowego oraz 3,9 mld zł z budżetu europejskiego. Większość tych nakładów znalazła się w budżecie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 25,1 mld zł, zaś w budżecie pozostałych ministerstw i urzędów – 5,2 mld zł. Na podwyżki w uczelniach publicznych i uczelniach kościelnych, działających na zasadach publicznych, zarezerwowano 0,8 mld zł. Oprócz tego ustawa o budżecie na 2020 r. przewidywała obligacje w kwocie 1.133 mln zł, z czego IDUB – 497 mln zł, inne uczelnie – 362 mln zł, SBŁ – 144 mln zł, NCN – 100 mln zł, Wirtualna Biblioteka Nauki – 30 mln zł. W kwestii subwencji, Ministerstwo zdecydowało, że wszystkie uczelnie publiczne, które otrzymują środki finansowe na podstawie algorytmu, instytuty PAN oraz instytuty badawcze z kat. A+ otrzymają co najmniej 100% subwencji z roku poprzedniego. Dodatkowo zagwarantowano 2% subwencji wszystkim uczelniom publicznym na przeciwdziałanie skutkom COVID-19. Zastosowanie przyjętego w bieżącym, szczególnym roku rozwiązania spotkało się ze zrozumieniem ze strony uczelni. W przypadku instytutów PAN, zdecydowano o zwiększeniu subwencji na dla tych z nich, które prowadzą szkoły doktorskie. Nowelizacja ustawy budżetowej na 2020 r. nie zmniejszyła nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe ogółem, ale rezerwa na podwyżki uległa zmniejszeniu do 0,2 mld zł. Ministerstwo na początku grudnia rozdysonowało środki na podwyżki do uczelni, które nadzoruje. W przypadku uczelni podlegających innym ministerstwom, Minister Finansów rozdysonował już środki do poszczególnych resortów. Dzięki zabiegom Min. G. Wrochny i przy wsparciu Min. S. Skuzy, udało się zatrzymać 0,6 mld zł jako nakłady inwestycyjne. Trwają uzgodnienia z uczelniami umów inwestycyjnych na podstawie wniosków, które już zostały złożone. Poza tym część środków zostanie jeszcze uruchomiona dla uczelni nadzorowanych przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego, prowadzących kierunki lekarskie i medyczne, w związku z sytuacją pandemiczną. W projekcie ustawy budżetowej na 2021 r. przewidziano nakłady na szkolnictwo wyższe i naukę w wysokości 31,9 mld zł, w tym rezerwę na podwyżki – 0,8 mld zł i obligacje na IDUB – 0,5 mld zł. Od 1 stycznia 2021 r. MEN i MNiSW łączą się w MEiN, a nadzór nad SBŁ i NCBR zostanie przeniesiony do MRPiT.

Dyr. M Czaja, z Departamentu Szkolnictwa Wyższego przyznał, że zmiany w systemie szkolnictwa wyższego i nauki, wdrażanie ustawy w 2020 r. były zdeterminowane przez bieżącą sytuację związaną z epidemią, ale również z wyborami nowych władz uczelni.

Uczelnie były zmuszone do przejścia na nauczanie zdalne. W międzyczasie następowało wdrażanie kolejnych przepisów ustawy PSWiN, jak również następował cały szereg zmian w przepisach związanych z sytuacją pandemiczną. Sytuacja kryzysowa pozwoliła na zaobserwowanie bardzo różnych reakcji i zjawisk w różnych uczelniach i grupach uczelni. W związku z sytuacją Ministerstwo podjęło szereg niezbędnych działań, takich jak wydawanie kolejnych rozporządzeń ograniczających działalność uczelni, tworzenie wkładów do kolejnych tzw. tarcz, czyli rządowych ustaw w sprawie przeciwdziałania skutkom COVID-19. Ministerstwo wprowadzało i nadal wprowadza ułatwienia w zakresie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zarówno na poziomie rozporządzenia w sprawie studiów, jak i rozporządzeń regulujących kształcenie w ramach poszczególnych standardów kształcenia. Ministerstwo umożliwiło realizację praktyk zawodowych na studiach nauczycielskich w roku akademickim 2020/2021 także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Ponadto Ministerstwo przygotowywało wytyczne dla uczelni dotyczące organizacji funkcjonowania. Wytyczne są propozycją dla uczelni, nie jest to nakaz czy obowiązujący przepis, który musi być wdrożony w uczelni. Na stronie internetowej Ministerstwa na bieżąco pojawiają się informacje związane z COVID-19. Ministerstwo nie chciało się zdecydować na wprowadzenie rozporządzenia ograniczającego działalność uczelni od 1 października br., gdyż wydanie takiego rozporządzenia na podstawie 51a ustawy PSWiN powoduje, że przestają obowiązywać przepisy określone w art. 51b ustawy, czyli nie przeprowadza się ocen okresowych nauczycieli akademickich, nie kieruje się nauczycieli akademickich na badania okresowe, legitymacje studenckie, legitymacje służbowe nauczycieli akademickich, a także legitymacje doktorantów pozostają ważne, rektor może wydawać zarządzenia, kiedy nie może działać senat, które później podlegają zatwierdzeniu przez senat, gdy może się on już zebrać. Niestety warunki pandemiczne sprawiły, że wydanie rozporządzenia okazało się niezbędne. Ograniczenie obowiązuje od 19 października na czas nieokreślony. Kształcenie jest prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zdalnie), za wyjątkiem zajęć, których charakter nie pozwala na realizację w sposób zdalny oraz zajęć przewidzianych do realizacji na ostatnim roku studiów. Decyzję każdorazowo podejmują władze uczelni. Pracownicy uczelni świadczą pracę zgodnie z decyzją rektora. Ministerstwo wsłuchuje się w głosy uczelni. Kilka razy w miesiącu odbywają się posiedzenia zespołu ds. COVID, w których uczestniczą przedstawiciele konferencji rektorów, gdzie zgłaszane są problemy, z którymi się boryka środowisko akademickie. Ministerstwo stara się pomóc, kiedy tylko ma taką możliwość.

Dyr. B. Banaszak, z Departamentu Nauki, przedstawił informację o zmianach w systemie szkolnictwa wyższego i nauki w 2020 r. Działania Departamentu w br. w dużej mierze były zogniskowane na wdrażaniu ustawy PSWiN, ale odbywały się w cieniu pandemii. Na mocy tarczy 2.0 został przesunięty termin pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej z 2021 r. na 2022 r. Wyjątkowo obejmie ona 5 lat, a nie 4, jak wcześniej zakładano. Znowelizowane zostało rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, co pozwoliło na dostosowanie przepisów, które się zdezaktualizowały z powodu zmiany terminu ewaluacji, ale też pojawiła się konieczność doprecyzowania przepisów w związku z uwagami i wątpliwościami interpretacyjnymi zgłaszanymi przez środowisko naukowe. Ponadto zwiększona została punktacja za artykuły recenzyjne i monografie będące przekładami lub edycjami naukowymi tekstów źródłowych. Wprowadzono też przepis, zgodnie z którym w pierwszej ewaluacji liczba punktów za artykuły naukowe z lat 2019-2021 oraz monografie naukowe z lat 2017-2021 będzie ustalana zgodnie z ostatnim wykazem czasopism i ostatnim wykazem wydawnictw, sporządzonymi i udostępnionymi przez Ministra w okresie objętym ewaluacją. Zniesione zostały wymagania dotyczące minimalnej objętości publikacji w zakresie dyscyplin artystycznych. Istotnym elementem

nowelizacji była kwestia tzw. III kryterium. Bardzo ważnym punktem w ramach prac był pilotaż finansowany w ramach programu DIALOG, który uwidoczniał szereg niedoskonałości pierwotnych przepisów dotyczących tego kryterium, co pozwoliło na wprowadzenie niezbędnych korekt.

Ministerstwo planuje aktualizację wykazów wydawnictw oraz czasopism. Najnowszy wykaz wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe ogłoszono 29 września 2020 r. Natomiast ostatni wykaz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych ogłoszono 18 grudnia 2019 r. W przypadku wykazu wydawnictw, na stronie Ministerstwa pojawiły się komunikaty zapowiadające ten proces. Otwarta zostanie możliwość przedstawienia zgłoszeń Komisji Ewaluacji Nauki. Rozpoczęły się także prace nad aktualizacją wykazu czasopism o czasopisma, które pojawiły się w ostatnim roku w bazach międzynarodowych. Pod uwagę będą brane bazy wg stanu na dzień 30 września 2020 r. KEN już prowadzi prace nad tym wykazem. W kwestii programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, Ministerstwo otrzymało wiele sygnałów, że czasopisma będące beneficjentami tego programu nie zdążyły zrealizować swoich programów z uwagi na pandemię. W dniu 1 grudnia 2020 r. wydane zostało rozporządzenie, którym zmieniono rozporządzenie w sprawie pomocy de minimis w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, co pozwoliło na przedłużenie okresu realizacji projektu do pełnych 24 miesięcy. Dyr. Banaszak poinformował, że z powodu pandemii Ministerstwo wprowadziło w kolejnych tarczach szereg zmian w przepisach. Przepisy rozwiązały największe bolączki związane z przeprowadzaniem postępowań awansowych i kształcenia doktorantów warunkach pandemii. Równolegle z zawieszeniem kształcenia stacjonarnego studentów, zawieszono też kształcenie doktorantów. Jedynie zajęcia, które ze względu na swoją specyfikę nie mogą być prowadzone zdalnie, mogą być prowadzone stacjonarnie. Przedłużono ważność legitymacji doktoranckich na okres zawieszenia kształcenia i na 60 dni po jego wznowieniu. Ministerstwo monitoruje wdrażanie nowego kształcenia doktorantów. W Polsce funkcjonują 134 szkoły doktorskie. Trwają prace nad rozporządzeniem w sprawie ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej. KEN w uchwale z kwietnia br. przedstawiła założenia do projektu rozporządzenia. W dniu 1 października 2020 r. Minister powołał Zespół doradczy do spraw szkół doktorskich pod przewodnictwem prof. R. Naskręckiego z UAM. Następnie dyr. Banaszak omówił programy strategiczne Ministerstwa – „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” oraz „Regionalna inicjatywa doskonałości”. W Ministerstwie są prowadzone prace koncepcyjne związane z nowymi rozwiązaniami. Jednym z takich tematów jest zainicjowany przez Min. W. Murdzka pomysł stworzenia narzędzia dotyczącego ewaluacji transferu wiedzy i technologii, które uzupełni lukę w ewaluacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego. Chodzi o ocenę ich udziału w procesie tworzenia gospodarki opartej na innowacjach. Powstał zespół doradczy pod przewodnictwem prof. L. Pacholskiego, który już rozpoczął pracę nad rekomendacjami. Ministerstwo wydało 4 rozporządzenia, które dotyczą przekształceń podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W jednej z tarcz wprowadzono do ustawy o PAN m.in.: przepisy umożliwiające zdalne odbywanie posiedzeń organów Akademii, wszystkich gremiów kolegialnych, komitetów, komisji i zespołów Akademii oraz rad naukowych instytutów naukowych PAN oraz możliwość czasowego ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania korporacji uczonych lub jednostek naukowych PAN, na obszarze kraju lub jego części.

Dyr. A. Kurkiewicz, z Departamentu Innowacji i Rozwoju, przedstawił statystykę szkolnictwa wyższego w Polsce. Źródłem statystyki jest Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on. W br. kształtowały się i modyfikowały

poszczególne moduły, które w dużym stopniu są przygotowywane pod ewaluację. System składa się z 40 modułów, w ramach których zbierane są informacje. Nowa ustawa wprowadziła obowiązek aktualizowania części danych na bieżąco. Ze zgromadzonych informacji wynika, że zmniejsza się liczba podmiotów systemu szkolnictwa wyższego (375 podmiotów) i nauki (242 podmioty), szczególnie jest to widoczne w przypadku uczelni niepublicznych. Obecnie mamy 227 uczelni niepublicznych, 132 uczelnie publiczne, 16 kościelnych, 77 instytutów naukowych PAN, 73 instytutów badawczych, 1 międzynarodowy instytut naukowy, 32 instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz i 59 innych podmiotów, które prowadzą działalność naukową. Dyr. Kurkiewicz przedstawił dane statystyczne o liczbie studentów i nauczycieli akademickich, zaznaczając, że są to dane na koniec 2019 r., a aktualne dane będą dostępne dopiero 31 grudnia br. Na przestrzeni ostatnich lat znacząco spadła liczba studentów – z 1 841 tys. w 2010 r. do 1 204 tys. w 2019 r., a na koniec br. najprawdopodobniej będzie to liczba 1 100 tys. Wzrosła natomiast liczba studentów cudzoziemców – z 21 tys. w 2010 r. do 82 tys. w 2019 r. Zmalała również liczba nauczycieli akademickich ze 103,5 tys. w 2010 r. do 96,5 tys. w 2019 r. Widać ciągły stopniowy wzrost zatrudnienia nauczycieli akademickich cudzoziemców, na koniec 2019 r. było ich 2400. Uprawnień do prowadzenia studiów jest 8 914, w tym 3 340 na kierunkach o profilu praktycznym, 2943 na studiach II stopnia, 339 do studiów prowadzonych w zakresie filologii, 17 do studiów interdyscyplinarnych. Oprócz 134 szkół doktorskich, funkcjonuje 356 instytucji uprawnionych do nadawania stopnia naukowego doktora (79 w dziedzinie nauk społecznych, 70 – nauk ścisłych i przyrodniczych, 55 – nauk inżynieryjno-technicznych, 45 – nauk medycznych i nauk o Ziemi, 42 – nauk humanistycznych oraz 28 w dziedzinie nauk rolniczych). Następnie dyr. Kurkiewicz przedstawił system Ekonomicznych Losów Absolwentów, który pomaga w wyborze studiów, ponieważ umożliwia porównywanie sytuacji absolwentów pod kątem zarobków i możliwości znalezienia pracy po zakończeniu studiów. Dane zawarte w systemie są bardzo wiarygodne, ponieważ pochodzą z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z POL-onu. W przyszłym roku po raz pierwszy zostanie opublikowany system monitorowania losów doktorantów oraz kadry naukowej. W Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych, które jest częścią Systemu POL-on, zgromadzono prace dyplomowe obronione na polskich uczelniach od roku 2009. Z tej bazy korzysta Jednolity System Antyplagiatowy.

Przewodniczący Rady Głównej otworzył sesję pytań i odpowiedzi. Ponieważ dyr. Czaja musiał opuścić posiedzenie, odpowiedzi na pytania udzieli w terminie późniejszym w formie pisemnej.

Pytania do dyr. Banaszaka:

- Program wsparcia dla czasopism naukowych – na jakim etapie się znajduje, czy można się spodziewać analizy efektu działania programu w odniesieniu do poszczególnych dyscyplin naukowych, a jeśli tak, to kiedy; co będzie brane pod uwagę przy rozliczaniu programu – kalkulacja stanowiąca załącznik do umowy, czy też kalkulacja wstępna stanowiąca załącznik do wniosku? Odp. Ministerstwo nie będzie gotowe do oceny tego programu w styczniu. Może na bieżąco przedstawiać pewne dane np. jak skutecznie czasopisma, które są beneficjentami tego programu zabiegają o indeksację w bazach. Jest to jeden z kluczowych punktów odniesienia, który przy ocenie programu warto wziąć pod uwagę. Nie jest planowana kolejna edycja Programu. Taka decyzja musiałaby się wiązać ze zmianą aktów prawnych związanych z wykazem.
- Z wypowiedzi dyr. B. Banaszaka dotyczącej listy wydawnictw wynika, że do listy można zgłaszać wydawnictwa, które będą mogły być dołączone do listy? Odp. Tak, na stronie internetowej Ministerstwa została zamieszczona informacja, że w okresie 14 grudnia 2020 r. – 28 lutego 2021 r. wydawnictwa nieujęte w wykazie będą mogły

nadsyłać swoje zgłoszenia. Zostaną one poddane ocenie Komisji Ewaluacji Nauki. Zgłoszenie należy przekazać w aplikacji PBN.

- Czy zostanie uruchomiony program rozwoju czasopism? Kiedy zostanie rozstrzygnięty konkurs NPRH z 2019 r.? Odp. Dyr. Banaszak poinformował, że trwają prace nad programem, jednak po dokładne informacje należy się zwrócić do Biura Programów i Przedsięwzięć Ministra, które jest jednostką wiodącą w zakresie tych tematów.
- Kiedy zostanie ogłoszony przez NCBR program zwiększenia efektywności wykorzystania infrastruktury B+R – INFRASTART? Odpowiedzi udzielił Min. Wrochna. Program został zaakceptowany przez Radę NCBR, NCBR przygotowuje dokumentację konkursową. Możliwe, że program ruszy jeszcze w tym roku.

Pytania do dyr. Oliwy:

- Czy wpływy z podatków do budżetu są zagrożone, czy Ministerstwo posiada informację o ile jest ich mniej, czy jest jakiś plan, opcja budowania rezerw czy pokazania roli nauki i środowisk uczelnianych w wyprowadzaniu z kryzysu pandemicznego? Odp. Minister Finansów przy opracowaniu ustawy budżetowej uwzględnia potencjalne wpływ, których się spodziewa oraz kwestię długu publicznego. Przy uchwaleniu budżetu, możemy się spodziewać, że będzie on realizowany. Zagwarantowane sztywne wydatki, takie jak podwyżki w uczelniach publicznych oraz kościelnych, na warunkach publicznych, czy subwencje na poziomie wynikającym z przepisów nie są zagrożone.
- Dlaczego dane z prezentacji przedstawiające wzrosty z obligacji i podwyżek dotyczące uczelni nie obejmują instytutów naukowych PAN? Szczególnie zła sytuacja jest w instytutach humanistycznych. Odp. Podwyżki w uczelniach były związane z reformą szkolnictwa wyższego. W ustawie z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk wprowadzono przepisy dotyczące minimalnych wynagrodzeń pracowników naukowych, przez co zdecydowano o uruchomieniu podwyżek w instytutach PAN. Kolejne ewentualne podwyżki będą uzależnione od zakończenia reformy PAN.

Prof. Anna Chełmońska-Soyta, Przewodnicząca Komitetu Polityki Naukowej, poinformowała, że w dniu 9 grudnia odbyło się spotkanie KPN z Prezesem PAN w sprawie reformy, w czasie którego padła informacja, że jest zapewnienie ze strony Min. P. Czarnka o woli przeprowadzenia reformy. KPN ma nadzieję, że reforma wejdzie w życie i instytuty odczują pewną stabilizację.

W dyskusji udział wzięli: prof. G. Borkowska, Prof. Anna Chełmońska-Soyta, prof. B. Marciniak, dr hab. K. Palka, prof. J. Szambelańczyk, prof. T. Szapiro, prof. M. Szczerek.

Prof. Z. Marciniak podziękował dyrektorom za przedstawienie informacji. Podkreślił wysiłek włożony przez dyr. Oliwę w rozmowy prowadzone z Ministerstwem Finansów, aby zapewnić stabilność finansowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W kontekście kształcenia, z relacji dyr. Czai widać, że czas pandemii jest ważnym testem autonomii uczelni – na wszystkie poziomy zarządzania spadła ogromna odpowiedzialność, konieczność poszukiwania zupełnie nowych rozwiązań. Szereg rozwiązań, które znalazły się w wytycznych Ministerstwa, np. kwestia uelastycznienia rozumienia praktyk, to są też elementy pogłębiania autonomii dydaktyki uczelni. W odniesieniu do wypowiedzi dyr. Banaszaka, należy docenić wysiłki, które zmierzają do uczynienia procesu ewaluacji tak merytorycznym, jak to tylko możliwe. Jest to cenny wkład w pracę całego środowiska w obszarze nauki. Dyr. Kurkiewicz zaprezentował dane, które pokazują w pigułce, co się zmienia. Najbardziej widoczne zjawisko, to spadek liczby studentów wynikający

z przemian demograficznych. Prof. Marciniak poinformował, że dyr. Kurkiewicz prowadzi analizę wykorzystania danych zawartych w Systemie POL-on. Mogą one wykazać pewne nadmiarowe czy zbędne obszary gromadzenia danych. Przełoży się to na zmniejszenie obciążeń biurokratycznych w zbieraniu danych w uczelniach.

IV. Informacje i sprawy bieżące

Prof. Z. Marciniak poinformował, że:

- W dniach 4-5 grudnia odbyła się środowiskowa konferencja dotyczącej nowelizacji ustawy zorganizowana przez KRD. Wziął w niej udział Min. W. Bernacki, który odpowiadał na szczegółowe pytania dotyczące planowanej zmiany ustawy PSWiN zadawane przez Przewodniczącego KRD. Trwało to prawie dwie godziny. Min. Bernacki odpowiadał, że nie widzi potrzeby dokonywania pilnych zmian w ustawie, ponieważ zbyt krótko ona funkcjonuje, żeby można było ocenić skutki tych zmian. Przygotowywany przez MNiSW projekt ustawy będzie dotyczył wyłącznie wolności wypowiedzi.
- W dniu 9 grudnia na stronie internetowej Ministerstwa został upubliczniony w trybie prekonsultacji tzw. Pakiet Wolności Akademickiej. Prezydium uzgodniło, że nie ma potrzeby spieszyć się z przedstawieniem opinii. Prof. G. Borkowska wyraziła obawę, czy Rada na pewno zdąży zaopiniować przedstawiony Pakiet. Prof. Z. Marciniak wyjaśnił, że projekt ustawy przekazany do Sejmu musi zostać skierowany do konsultacji społecznych. Zaproponował, aby Rada w międzyczasie wymieniła opinie drogą mailową.
- Mateusz Grochowski, przedstawiciel PSRP w Radzie Głównej został wybrany na nowego Przewodniczącego PSRP. Prof. Marciniak złożył serdeczne gratulacje w imieniu Rady Głównej. M. Grochowski podziękował za gratulacje oraz dotychczasową współpracę w ramach Rady Głównej i wyraził nadzieję na dalszą dobrą współpracę.
- W dniu dzisiejszym weźmie udział w międzynarodowej konferencji organizowanej przez MEN „Szkola dostępna dla wszystkich uczniów. Przygotowanie kadr do edukacji włączającej - wyzwania, możliwości, bariery” jako przewodniczący zespołu, który przygotował standard kształcenia nauczycieli.

Prof. Z. Marciniak podziękował Radzie za pomoc w zredagowaniu Stanowiska Nr 29/2020 z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie też referatu wygłoszonego przez ministra Przemysława Czarnka dotyczących aktualnych wyzwań szkolnictwa wyższego w Polsce oraz za jego poparcie; ze strony środowiska akademickiego napłynęły podziękowania do Rady.

D. Leżański podziękował Radzie za dobrą współpracę w czasie trwania kadencji PSRP 2019-2020. Prof. Z. Marciniak odwzajemnił się życzeniami dalszej udanej kariery.

V. Wybór przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (kadencja 2021-2024)

Prof. Z. Marciniak przypomniał w skrócie tryb wyboru Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej, następnie przedstawił sprawozdanie z przebiegu wspólnego posiedzenia ustępującej i nowo wybranej Komisji Dyscyplinarnej w dniu 27 listopada br., któremu przewodniczył. Spotkanie było poświęcone omówieniu działalności oraz zarekomendowaniu kandydatów na przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących Komisji. Prof. E. Gruza, Przewodnicząca Komisji, przedstawiła sprawozdanie z ostatnich czterech lat

działalności Komisji. Nowo wybrana Komisja wyłoniła kandydatkę na przewodniczącą – prof. dr hab. Hannę Paluszkiwicz z Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz kandydatów na dwóch wiceprzewodniczących Komisji – dra hab. Radosława Giętkowskiego, prof. UG z Uniwersytetu Gdańskiego i prof. dra hab. Andrzeja Sakowicza z Uniwersytetu w Białymstoku. Wybrani kandydaci wyrazili ustną zgodę na kandydowanie. Prof. Marciniak przybliżył sylwetki kandydatów, a następnie poprosił członków Rady o przystąpienie do głosowania.

Rada, w tajnym głosowaniu online, wybrała przewodniczącą i wiceprzewodniczących Komisji Dyscyplinarnej zgodnie z rekomendacjami członków Komisji Dyscyplinarnej. Uchwała Nr 154/2020 stanowi załącznik do protokołu.

VI. Dyskusja nad Regulaminem określającym tryb wyboru oraz skład Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Z. Marciniak poprosił Radę o zgodę na przeniesienie tego punktu do sprawozdania z działalności Rady w 2020 r., gdzie zaproponuje pewne rozwiązania, które ułatwią Radzie Głównej kolejnej kadencji przeprowadzenie wyboru Komisji Dyscyplinarnej. Problematyczne bywa zgłoszenie kandydatów przez wylosowane uczelnie niepubliczne, szczególnie profesorów prawa. Zgodnie z Regulaminem określającym tryb wyboru, Prezydium Rady w drodze losowania wyłania część uniwersytetów, które zgłaszają kandydatów. Prof. Marciniak przedstawił propozycję, aby poprosić wszystkie uniwersytety o zgłoszenie kandydatów. To da następnej Radzie bezpieczny mechanizm wyboru Komisji Dyscyplinarnej. Skład KD nie zostanie rozszerzony, będzie zwiększona pula kandydatów. Rada rozważy tę kwestię po przedstawieniu argumentów w sprawozdaniu.

VII. Sprawy różne i wolne wnioski

Prof. Z. Marciniak zaproponował wystosowanie pisemnego podziękowania dla D. Leżańskiego, ustępującego Przewodniczącego PSRP, Prezydium w dniu wczorajszym poparło propozycję. Rada również wyraziła zgodę.

Prof. Z. Marciniak poinformował, że podczas wczorajszego posiedzenia Prezydium, prof. M. Szczerek wystąpił z wnioskiem, aby Rada podjęła uchwałę w sprawie zagrożeń, które niesie potencjalne weto polskiego rządu do budżetu europejskiego. Prezydium wstrzymało się z decyzją w tej sprawie, gdyż z nieoficjalnych doniesień, np. Reutersa, wynikało, że weta nie będzie, ponieważ nastąpiło uzgodnienie z prezydentką niemiecką. W międzyczasie pojawiły się wypowiedzi Min. Ziobry, który stwierdził, że nie poprze takiego rozwiązania. Do tej chwili nie ma oficjalnego oświadczenia Premiera Morawieckiego w tej sprawie, więc propozycja prof. Szczerka jest aktualna. Decyzja o wecie jest poważnym zagrożeniem dla programu Erasmus, kwestii ściśle związanej z obszarem funkcjonowania Rady. W toku dyskusji członkowie Rady uzgodnili konieczność zabrania głosu, wskazując m.in. na kwestie wykorzystania środków europejskich w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki – 4/5 środków na badania, które przechodzą przez NCBR pochodzą ze środków europejskich, również środki na program Horyzont Europa, Fundusz Odbudowy i podkreślając kwestie kulturowe, cywilizacyjne, przynależność Polski do Unii Europejskiej. Ustalono, że prof. W. Banyś przygotowuje projekt uchwały, którą Rada przyjmie w trybie poparcia mailowego przez wszystkich członków Rady. Podpisana uchwała zostanie przekazana do Premiera i Sejmu RP.

W dyskusji udział wzięli: prof. W. Banyś, prof. G. Borkowska, prof. B. Marciniak, prof. M. Szczerek.

Prof. Z. Marciniak poinformował, że Przewodniczący Akademii Młodych Uczonych wystąpił z propozycją rozszerzenia składu Rady poprzez wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – dodatkowo w art. 331 punktu 8 w brzmieniu: „8) 1 przedstawiciel młodych naukowców wskazany przez Akademię Młodych Uczonych PAN”. Wniosek uzyskał poparcie prof. S. Czuczwarę, Wiceprezesa PAN.

Prof. J. Szambelańczyk, Przewodniczący Komisji Ekonomiczno-Prawnej, przedstawił projekt opinii w tej sprawie, przyjęty przez Prezydium Rady. Mgr Ł. Kierznowski wyraził poparcie dla argumentacji przedstawionej przez prof. Szambelańczyka. Uzupełnił ją informacją o często spotykanej opinii, że najslabszą pozycję w systemie szkolnictwa wyższego i nauki mają młodzi naukowcy, szczególnie po doktoracie, którzy nie mają swojej reprezentacji, w przeciwieństwie do studentów i doktorantów. Wiąże się z tym utrudniony dostęp do instytucji przedstawicielskich. Akademia Młodych Uczonych, wg danych przedstawionych na jej stronie internetowej, składa się z 5 profesorów tytularnych, 24 doktorów habilitowanych i 3 doktorów. Z tego wynika, że młodzi naukowcy stanowią mniej niż 10% tego organu.

Rada przyjęła opinię jednomyślnie. Stanowi ona załącznik do oryginału protokołu.

VIII. Przyjęcie protokołu XXIV posiedzenia plenarnego Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (19 listopada 2020 r.)

Prof. Z. Marciniak odniósł się do uwag prof. G. Borkowskiej zgłoszonych do protokołu listopadowego posiedzenia plenarnego odnośnie do nadmiernej zwięzłości sprawozdania z drugiej części posiedzenia, zwłaszcza w punkcie dotyczącym projektu stanowiska Rady w sprawie równego traktowania oraz wolności w polskich uczelniach. Zaproponował dopisanie zdania „W głosach kilkorga dyskutantów była wyrażona myśl, by nie podejmować zaproponowanej uchwały, gdyż problem wolności wypowiedzi w polskich uczelniach jest sztucznie wyolbrzymiany.”, które odda sedno sprzeciwu osób, które były przeciwko stanowisku oraz uzupełnienie listy dyskutantów o wszystkie osoby zabierające głos.

Rada przyjęła uzupełniony protokół jednogłośnie.

Prof. Z. Marciniak złożył członkom Rady serdeczne życzenia świąteczne i podziękowania za ostatni wspólny rok i z uwagi na udział w innej konferencji, przekazał przewodnictwo obrad prof. W. Banysiowi.

W dalszej części posiedzenia o udzielenie głosu poprosił prof. J. Szambelańczyk, który poruszył sprawę poważnego problemu funkcjonowania rad uczelni. Kończy się pierwszy rok funkcjonowania tego nowego gremium, które stanowi organ uczelni. Wydaje się, że członkowie rad, którzy pochodzą z instytucji komercyjnych, mają problem z odnalezieniem się w tych organach, ponieważ podział kompetencji pomiędzy senatem, rektorem i tymi radami, w niektórych kwestiach zaczyna być kontrowersyjny. W szczególności w części finansowej. Ustawa przewiduje monitorowanie gospodarki finansowej z jednej strony przez radę, z drugiej – monitorowanie zarządzania uczelnią, ale też wskazywane są tam bardzo szczegółowe obowiązki odnośnie do planu rzeczowo-finansowego, sprawozdania. Wydaje się, że w obecnym umocowaniu, te mają słabą moc pozyskiwania informacji, niż tych, które przekazują władze uczelni. W uczelniach, zgodnie z ustawą o rachunkowości, międzynarodowymi standardami rachunkowości, a także ustawą o finansach publicznych, funkcjonują audytorzy wewnętrzni, których status nie jest do końca jasny. Są w uczelniach, ale raportują do Ministerstwa wyniki kontroli. Pojawiają się sygnały żeby takie raporty były przekazywane także radom uczelni, a jednocześnie żeby rady uczelni mogły w silniejszy sposób współpracować bezpośrednio audytorami, jako

pewnym źródłem informacji do podejmowania decyzji. Bez informacji o bieżącym funkcjonowaniu w zakresie gospodarki finansowej, pojawiają się pewne problemy na posiedzeniach rad uczelni. Osoby z instytucji komercyjnych chcą omawiać bilans, budżet, rachunek wyników i przepływy w sposób, do jakiego są przyzwyczajone w swoich instytucjach. Ponieważ w dzisiejszych wypowiedziach dyrektorów nie było informacji na ten temat, prof. Szambelańczyk postanowił zwrócić uwagę na ten problem. Zasugerował, aby Rada zbadała jak wygląda ta kwestia szerzej w uczelniach, by móc podnieść tę sprawę w rozmowach z Ministerstwem. Konieczne jest takie uzupełnienie przepisów, żeby raport audytora wewnętrznego przekazywany był nie tylko do Ministerstwa, ale także do rady uczelni. Prof. W. Banyś stwierdził, że może należy jeszcze raz zaprosić dyrektorów na rozmowę wraz z osobami, które tworzyły te przepisy. Informację o funkcjonowaniu rad uczelni w poszczególnych uczelniach można uzyskać we współpracy z KRASP. Przepisy w ustawie są na tyle ogólne, że są różne koncepcje rad uczelni.

Prof. M. Krawczyński przypomniał, że prace rozpoczął zespół środowiskowy pod kierownictwem prof. M. Zasady, który ma przygotować jako głosy środowiska sprawę dotyczącą elementów udoskonalenia ustawy. Należy jak najszybciej taką poprawkę dotyczącą rad uczelni zgłosić. Prof. Banyś poinformował, że 11 grudnia odbędzie się posiedzenie Prezydium KRASP, podczas którego prof. M. Zasada ma przedstawić propozycję tzw. technicznych zmian ustawy. Sprawy są w toku.

Prof. A. Chrobok poinformowała, że uczestniczyła w dwóch bardzo ciekawych debatach dotyczących rad uczelni zorganizowanych przez Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze, którym kieruje Prezes K. Pietraszkiewicz. W spotkaniach wzięli udział członkowie rad wielu renomowanych polskich uczelni. Warto rozważyć zaproszenie przedstawicieli na posiedzenie Rady Głównej.

Prof. G. Borkowska przypomniała, że nie uzyskała odpowiedzi na pytania o program rozwoju czasopism oraz sposobu funkcjonowania NPRH. Proponuje zaproszenie na posiedzenie osób, które znają odpowiedzi na te pytania albo zdobycie odpowiedzi w Ministerstwie. Niedopuszczalne jest, że do chwili obecnej nie został rozstrzygnięty konkurs NPRH z 2019 r. Może należałoby poświęcić tym sprawom którąś z debat, ponieważ mają one duże znaczenie dla nauk humanistycznych. Pewne dziedziny są szczególnie zaniedbane. Prof. W. Banyś stwierdził, że debata na temat ewaluacji czasopism i wydawnictw byłaby bardzo pożądana. Rada mogłaby zaprosić Przewodniczącego NPRH, aby przybliżył jego Programu.

Prof. M. Szczerek odniósł się do sprawy czasopism naukowych i wydawnictw. W ramach Programu wsparcia dla czasopism naukowych odbyła się olbrzymia akcja wyselekcjonowania 500 czasopism z 2 500. Nie jest jasne czy będzie kontynuowana, jaki jest efekt tych prac. Dzisiejsza debata pokazała, że otwarte kwestie zostały porzucone. Jest to problem, którym Rada powinna się zająć.

IX. Zamknięcie posiedzenia

Prof. W. Banyś podziękował członkom Rady za udział w obradach, życzył zdrowych, spokojnych Świąt i wyraził nadzieję, że kolejny rok będzie lepszy od obecnego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Prof. Zbigniew Marciniak

Załączniki:

1. Porządek obrad
2. Uchwała Nr 154/2020 w sprawie wyboru przewodniczącej i wiceprzewodniczących Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na kadencję 2021-2024
3. Opinia dotycząca propozycji wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przedstawionej przez Przewodniczącego Akademii Młodych Uczonych